

УДК 330.322

В.О. Огородник

АНАЛІЗ СТАНУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
ТА ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Стаття присвячена оцінці інвестиційних процесів України. В роботі проаналізовано структуру та джерела фінансування капітальних інвестицій. Авторами були розглянуті інвестиції зовнішньоекономічної діяльності. Надано оцінку інвестиційній привабливості національної економіки України. Розкрито проблеми, що гальмують інвестиційні процеси в Україні.

Ключові слова: капітальні інвестиції, інвестиції в основний капітал, інвестиції зовнішньоекономічної діяльності, інвестиційна привабливість.

Статья посвящена оценке инвестиционных процессов Украины. В работе проанализированы структура и источники финансирования капитальных инвестиций. Авторами были рассмотрены инвестиции внешнеэкономической деятельности. Дана оценка инвестиционной привлекательности национальной экономики Украины. Раскрыты проблемы, тормозящие инвестиционные процессы в Украине.

Ключевые слова: капитальные инвестиции, инвестиции в основной капитал, инвестиции внешнеэкономической деятельности, инвестиционная привлекательность.

The current economic situation in different regions of Ukraine has its own historical, geographical, industrial and economic roots. Due to economic crisis were brilliantly revealed differences in the reproductive potential. In the country recession in investment activity of regions was uneven. The situation in the regions was a geographical copy of the economic situation regardless of their

© Огородник В.О., 2015

industrial and technological capacity. For some regions the main reason for the crisis was the loss of traditional customers, for others – the loss of traditional suppliers.

The largest number of investments has been mastered in Kyiv in 2013. The leading region by volume of capital investment was Donetsk. The largest Ukrainian investor are Cyprus, Germany, Netherlands and Russia.

Structure of fixed capital investment and source of financing were analyzed in this paper. The authors investigated the direct foreign investment into Ukraine.

Nowadays there is no universal methods of assessing the investment attractiveness, which would allow to take into account large number of factors that impact on the investment process.

The paper was estimated investment attractiveness of the national economy of Ukraine, using a rating approach. The difficulty of this approach is to select input parameters and algorithm of evaluation. Based on the results was compiled rating of investment attractiveness. In this rating Ukraine took 5th place.

Keywords: capital investments, investment in fixed capital, investment of foreign economic activity, investment attractiveness.

Постановка проблеми. Інвестиції, як невід'ємна частина сучасної економіки, є основним фактором, що зумовлює соціально-економічний розвиток країни та зростання національної економіки. Виходячи з того, що інвестиційна діяльність – це сукупна діяльність з вкладення грошових коштів і інших цінностей у сучасні проекти, а також забезпечення віддачі вкладень – з одного боку, і як важливий елемент розвитку економіки – з іншого [4. С. 191], то в умовах кризового стану, що вразила українську економіку, збільшення обсягів і підвищення ефективності інвестицій стають найважливішими чинниками розвитку економіки та її якісних змін. Економічне зростання та інвестиційний процес – явища взаємопов'язані, проблеми в одній сфері породжують проблеми в іншій, і навпаки, рішення одних проблем позначається позитивно на стані інших. Поступальність інвести-

ційного процесу сприяє стимулюванню переходу до стійкої стабілізації економіки, на основі чого стає можливим економічне зростання. Це також, в свою чергу, пов'язано з формуванням джерел доходу бюджетів за рахунок стимулювання виробництва і збільшення його рентабельності. В результаті проявляється мультиплікаційний ефект від зростання інвестицій, оскільки збільшення обсягу інвестицій призводить до досягнення стійкої стабілізації виробництва, збільшення доходів реального сектора, що впливають, у свою чергу, на зростання інвестицій.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Теоретичні, методичні та прикладні аспекти інвестиційної діяльності висвітлені в наукових працях провідних вчених: І.А. Бланка, В.В. Бочарова, В.Н. Букаго, М.А. Песселя, Т.В. Віторта, Л.Д. Гитмана, М.Д. Джонка, М.П. Денисенко, Э.Дж. Долин, Д. Линдсей, С.Ф. Покропивного, С.В. Мочерного, А.А. Задоя, Ю.Е. Петруня, Н.Н. Ушакова, А.В. Чупіса, І.П. Колота, Н.М. Внукова, І.П. Косарева та ін.

Постановка задачі. Метою даного дослідження є аналіз та оцінка зрушень в інвестиційній діяльності в Україні. Виходячи із поставленої мети, необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити диференціацію інвестиційного обороту в регіонах України;
- розглянути обсяг освоєних інвестицій на душу наявного населення за регіонами України;
- оцінити обсяг прямих іноземних інвестицій в економіці України;
- надати оцінку інвестиційній привабливості національної економіки України.

Основний матеріал дослідження. Сьогоднішнє економічне становище різних регіонів України має своє історичне, географічне, природно-ресурсне та виробничо-господарське коріння.

В умовах загальної економічної кризи яскраво проявилися відмінності в рівнях відтворювального потенціалу регіонів

(природних ресурсів, виробничих потужностей, робочої сили, густоти транспортних артерій).

Крім того, в процесі розвитку загальної фінансово-економічної кризи в країні спад у інвестиційній діяльності регіонів виявився нерівнозначним. У певному сенсі ситуація в регіонах стала географічною калькою економічного стану галузей і виробництв; поза залежністю від їх виробничо-технологічного потенціалу і ємності інвестиційного ринку.

Для одних регіонів головною причиною кризи стала втрата традиційних споживачів продукції, для інших – втрата традиційних постачальників (сировини, матеріалів, комплектуючих виробів). З цієї причини найбільша глибина кризових явищ проявилася в регіонах, віддалених від центрів ділової активності в Україні.

У результаті цього інвестиційні процеси однієї частини регіонів (більшої) опинилися в стані деградації, а в іншій (меншій) частині акумулюється головна маса інвестицій і відбувається основний інвестиційний оборот. Про розміри такої диференціації можна судити з табл. 1.

Аналіз даних табл. 1 показує, що найбільшу кількість інвестицій в 2013 році було освоєно в м. Київ, а лідируючим регіоном за обсягом освоєних капітальних інвестицій був Донецький.

Слід також відмітити, що більшість освоєних в Україні капітальних інвестицій концентрується в 6 регіонах України, а решта нерівномірно розподілена по всій території країни.

Відмінність між регіонами України в освоєнні капітальних інвестицій можна простежити, розрахувавши, у скільки разів максимальне значення цього показника перевищує показник по кожному регіону за 2013 рік. До регіонів, в яких відмінність є найменша, належать Київська та Дніпропетровська області. До регіонів, в яких відмінність є найбільша, належать Херсонська та Чернівецька області.

Таблиця 1

Диференціація інвестиційного обороту в регіонах України
в 2013 році*

	Освоєно капітальних інвестицій, млн. грн.	Капітальні інвестиції в добувну пром-сть і розроблення кар'єрів, тис. грн.	Капітальні інвестиції в переробну пром-сть, тис. грн.	Капітальні інвестиції у житлове будівництво, тис. грн.	Обсяги прямих іноземних інвестицій, млн. дол. США
Україна	267728	22863232	46239965	41567272	58156,9
Автономна Республіка Крим	15453,1	1220073	1351552	4143478	1608,9
Вінницька	6109,5	94401	2248666	1256250	278,7
Волинська	3327,1	67940	632865	709824	339,3
Дніпропетровська	21290,1	4880497	6133132	1025271	9092,1
Донецька	27912,4	4334901	7981346	1737979	3510,5
Житомирська	3005,5	380135	702207	502902	387,7
Закарпатська	2645,8	36938	371895	1083144	447,4
Запорізька	6838,8	304048	2969222	471423	1124,7
Івано- Франківська	4797,2	28283	1380529	1678483	813,5
Київська	20696,6	37066	2856630	4445550	1948,3
Кіровоградська	3224	147883	644988	298103	150,9
Луганська	11369,3	2949674	2752079	458310	883,8
Львівська	9816,7	106373	1804218	2262415	1706
Миколаївська	5008,7	14498	862744	357098	280,5
Одеська	11872,2	-	1227717	1733311	1670,7
Полтавська	9536,3	2998453	1890255	909823	1065,1
Рівненська	2837,3	45188	475861	958170	312,9
Сумська	2721,3	957	825953	480916	427,2
Тернопільська	2976,2	25408	268397	1045285	68,2
Харківська	9292,6	34657	2347694	1499594	2216,3
Херсонська	2124,8	2437	303175	361613	279,4
Хмельницька	3637,6	33087	629079	1110643	225,5
Черкаська	3413,3	15930	737883	391422	890
Чернівецька	2257,4	6380	118598	1291280	69,8
Чернігівська	2842	-	456290	613469	128,6
м. Київ	70320,6	5074005	4096492	9446657	28039,7
м. Севастополь	2401,6	-	17049837	1294859	191,2

* Побудовано за джерелом: [2. С. 11; 3. С. 5, 13, 37]

Дані щодо обсягу освоєних інвестицій на душу наявного населення за регіонами України у 2013 р. наведені на рис. 1.

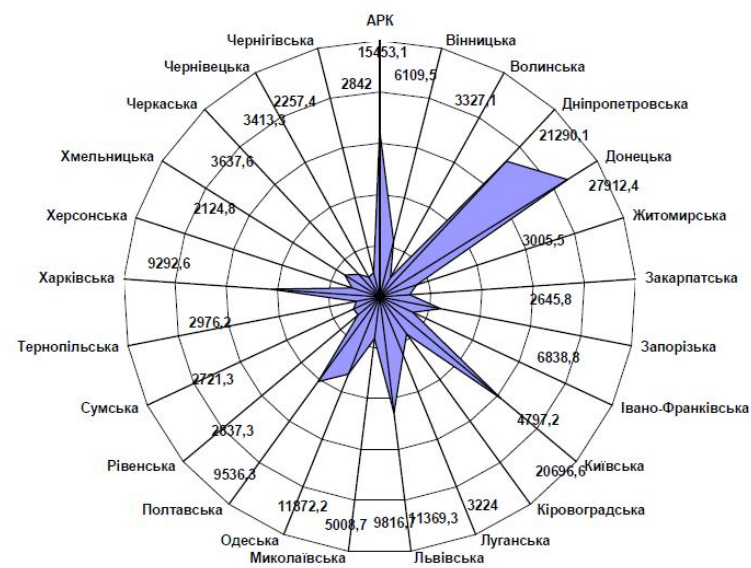

Рис. 1. Обсяг освоєних інвестицій на душу наявного населення за регіонами України у 2013 р. тис. грн. *

*Побудовано автором за джерелом: [1. С. 5; 3. С. 5]

Виходячи з даних рис. 1, річні інвестиції в основний капітал на одну особу понад 10000 грн. є досить високим показником, якщо середнє значення по Україні становить 9842,3 грн. Слід відмітити, що лише 6 областей України перевищили це значення. У розрізі регіонів України проявляються суттєві територіальні диспропорції в обсягах освоєних капітальних інвестицій в основний капітал на 1 особу: від 27912,4 грн. до 2645,8 грн. на одну особу.

Більше половини обсягу капітальних інвестицій фінансувалося за рахунок власних коштів підприємств та організацій. Основне місце серед джерел фінансування належить власним фінансовим ресурсам господарюючих суб'єктів. Слід відзначити тенденцію поступового підвищення централізованих капіталовкладень до 2013 року. Так, обсяг бюджетних коштів зріс з 21494 млн. грн. в 2008 році до 26290 млн. грн. в 2012 році. Слід також відзначити, що в 2013 році зріс обсяг коштів населення порівняно з 2012 роком (з 25626 млн. грн. в 2012 році до 27686,2 млн. грн. в 2013 році) [5].

Розглядаючи інвестиційні особливості України, слід звернути увагу на інвестиції зовнішньоекономічної діяльності (табл. 2).

Таблиця 2

Прямі іноземні інвестиції в економіці України на 1 січня*

		2009	2010	2011	2012	2013
Усього, млн. дол. США		40053	44806	50333,9	55269,8	58156,9
на одну особу населення, дол. США		773	873,1	980,6	1105,6	1217,6
Зміна обсягу до поперед. року	у %	137,1	11,9	12,3	9,8	5,2
	млн. дол. США	23163	4753	5527,9	4935,9	2887,1
З країн ЄС		31608,5	35353	40331,8	43546,4	44423

*Побудовано автором за джерелом: [2. С. 10, 12]

За останні 5 років (2009-2013 р.) в економіку України залучено 195,3 млрд. дол. США прямих іноземних інвестицій (ПІІ). В країні в розрахунку на одну особу на 1 січня 2013 р. залучено 1217,6 дол. США проти 773 дол. США у 2009 р.

Незважаючи на щорічну позитивну динаміку обсягу ПІІ в Україні, різниця в питомій вазі регіонів в загальному обсязі по Україні вражаюча. Так, частка Дніпропетровської області становить 15,6 %, а Чернівецької – 0,12 % та Тернопільської – 0,11 %. Основна частка прямих іноземних інвестицій припала на Дніпропетровську, Харківську та Донецьку області [2, с.11].

Капітал нерезидентів в Україні на 01.01.2013 року становив 51774,5 млн. дол. США, основна частка якого – з країн Європи. Найбільшими країнами-інвесторами в Україну є Кіпр, Німеччина, Нідерланди та Російська Федерація.

Оскільки до комплексу факторів, що впливають на інвестиційні процеси в національній економіці, входить «інвестиційна привабливість», то необхідно оцінити інвестиційну привабливість України.

Існує безліч підходів до визначення та оцінки інвестиційної привабливості. Фінансово-статистична практика виробила велику кількість методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості, систематизація яких дозволила згрупувати їх у три різновиди: статистичний, експертний та рейтинговий. Серед найбільш розповсюджених підходів варто також виділити оцінку інвестиційної привабливості, яка зводиться до ранжування за рівнем привабливості для інвестора.

Оскільки на сьогодні не існує універсальної методики оцінки інвестиційної привабливості, яка б дозволила врахувати велику кількість факторів, що впливають на інвестиційний процес, оцінимо інвестиційну привабливість національної економіки України, використовуючи рейтинговий підхід. Основна складність цього підходу полягає у виборі вхідних параметрів та алгоритму проведення оцінки.

Будь-який інвестор ретельно обирає найбільш привабливе місце для свого бізнесу. Вибір найчастіше залежить від роду діяльності інвестора. Для когось пріоритетним є сировинна база, у когось – кадровий ресурс, логістика, інфраструктура тощо. Отже, вважаємо за необхідне, визначити місце національної

економіки України в рейтингу інвестиційної привабливості з-поміж країн-найближчих сусідів України.

З безлічі факторів, які враховуються при визначенні інвестиційної привабливості, пропонуємо використовувати набір показників, які характеризують національну економіку в загальних рисах: темпи зросту ВВП, індекс промислового виробництва, індекс виробництва сільськогосподарської продукції та середньомісячна заробітна плата працівників.

Використання саме цього набору показників обумовлене тим, що:

- темпи зросту ВВП є основним параметром, що відображає результат функціонування національної економіки;

- індекс промислового виробництва характеризує загальний результат промислово-виробничої діяльності;

- дослідивши індекс виробництва сільськогосподарської продукції можна оцінити загальний результат діяльності сільського господарства;

- середньомісячна заробітна плата найманих працівників відображає, з одного боку, рівень добробуту населення та показує рівень заощаджень, які акумулюються в домашніх господарствах, а з іншого, вказує інвестору на рівень заробітної плати, яку необхідно платити працівникам.

В якості міри зміни інвестиційної привабливості країн нами було зіставлено середнє значення показників до максимального значення цього показника.

Послідовність розрахунку рангу та визначення рейтингу інвестиційної привабливості національної економіки України з-поміж країн-сусідів:

1. Знаходимо та групуємо дані за обраними показниками.

Для кожного показника вводимо позначення, а саме:

Z_{ij} – значення показника і-го року в j-й країні (i – рік; j – країна).

Отже, для обраних нами показників позначення матимуть такий вигляд:

G_{ij} – темпи росту ВВП і-го року в j-й країні (у % до попереднього року);

I_{ij} – індекс промислового виробництва і-го року в j-й країні (у % до попереднього року);

A_{ij} – індекс виробництва сільськогосподарської продукції і-го року в j-й країні (у % до попереднього року);

W_{ij} – середньомісячна заробітна плата найманих працівників і-го року в j-й країні (дол. США).

2. Знаходимо максимальне значення показника Z_{iMAX} , а саме G_{iMAX} , I_{iMAX} , A_{iMAX} та W_{iMAX} .

3. Визначаємо ранг j-ї країни по кожному показнику і-го року $R_{Z_{ij}}$, а саме, $R_{G_{ij}}$, $R_{I_{ij}}$, $R_{A_{ij}}$ та $R_{W_{ij}}$, зіставляючи значення показника і-го року j-ї країни (Z_{ij}) з максимальним значенням по країнах (Z_{iMAX}), як це видно з формули (2.1)

$$R_{Z_{ij}} = \frac{Z_{iMAX}}{Z_{ij}}, \quad (2.1)$$

а саме

$$R_{G_{ij}} = \frac{G_{iMAX}}{G_{ij}}; \quad (2.2)$$

$$R_{I_{ij}} = \frac{I_{iMAX}}{I_{ij}}; \quad (2.3)$$

$$R_{A_{ij}} = \frac{A_{iMAX}}{A_{ij}} \quad (2.4)$$

та
$$R_{W_{ij}} = \frac{W_{iMAX}}{W_{ij}}, \quad (2.5)$$

де $R_{Z_{ij}}$ – ранг j -ї країни в i -му році по показнику;

$R_{G_{ij}}$ – ранг j -ї країни в i -му році по темпу зростання росту ВВП;

$R_{I_{ij}}$ – ранг j -ї країни в i -му році по індексу промислового виробництва;

$R_{A_{ij}}$ – ранг j -ї країни в i -му році по індексу виробництва сільськогосподарської продукції;

$R_{W_{ij}}$ – ранг j -ї країни в i -му році по середній місячній заробітній платі найманих працівників.

4. Визначаємо ранг j -ї країни для кожного показника за формулою (2.7)

$$R_{Z_j} = \frac{R_{Z_9} + R_{Z_{10}} + R_{Z_{11}}}{3}, \quad (2.6)$$

а саме

$$R_{G_j} = \frac{R_{G_9} + R_{G_{10}} + R_{G_{11}}}{3}; \quad (2.7)$$

$$R_{I_j} = \frac{R_{I_9} + R_{I_{10}} + R_{I_{11}}}{3}; \quad (2.8)$$

$$R_{A_j} = \frac{R_{A_9} + R_{A_{10}} + R_{A_{11}}}{3} \quad (2.9)$$

та

$$R_{W_j} = \frac{R_{W_9} + R_{W_{10}} + R_{W_{11}}}{3}, \quad (2.10)$$

де R_{Z_j} – ранг j -ї країни по показнику;

R_{G_j} – ранг j -ї країни по темпу росту ВВП;

R_{I_j} – ранг j -ї країни по індексу промислового виробництва;

R_{A_j} – ранг j -ї країни по індексу виробництва сільськогосподарської продукції;

R_{W_j} – ранг j -ї країни по середньомісячній заробітній платі працівників.

5. Визначаємо ранг інвестиційної привабливості j -ї країни (R_j) за допомогою формули (2.11)

$$R_j = R_{G_j} + R_{I_j} + R_{A_j} + R_{W_j}. \quad (2.11)$$

6. На основі отриманих результатів складаємо рейтинг країн та визначаємо місце національної економіки України в цьому рейтингу.

Для визначення та оцінки інвестиційної привабливості України нами було визначено часовий інтервал 2010-2012 рр. Згруповані дані наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Показники інвестиційної привабливості України
та країн-сусідів України за 2010-2012 р.*

	G_{ij}			I_{ij}			A_{ij}			W_{ij}		
	i=10	i=11	i=12	i=10	i=11	i=12	i=10	i=11	i=12	i=10	i=11	i=12
$j=UA$ Україна	105	111	111	94	101	101	99	120	96	601	675	753
$j=RU$ Росія	119	124	128	112	117	120	89	123	95	116	145	226
$j=BY$ Білорусь	142	150	152	145	159	168	103	107	107	81	87	90
$j=MD$ Респуб. Молдова	117	125	124	82	90	88	108	105	78	238	280	330
$j=HU$ Угорщина	99	101	99	108	114	112	90	86	111	1122	1126	944
$j=PL$ Польща	126	131	134	134	143	145	104	95	102	913	965	912
$j=RO$ Румунія	114	116	117	123	133	136	99	101	104	501	542	557

*Побудовано автором за джерелом: [6. С.740, 744, 746, 751]

Знаходимо максимальне значення показників.

Зіставлення значень показників i -го року j -ї країни (Z_{ij}) з максимальним значення по країнах (Z_{MAX}) наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Зіставлення значень показників i -го року j -ї країни (Z_{ij}) з максимальним значення по країнам*

	$R_{G_{ij}} = \frac{G_{i\max}}{G_{ij}}$			$R_{I_{ij}} = \frac{I_{i\max}}{I_{ij}}$			$R_{A_{ij}} = \frac{A_{i\max}}{A_{ij}}$			$R_{W_{ij}} = \frac{W_{i\max}}{W_{ij}}$		
	i=10	i=11	i=12	i=10	i=11	i=12	i=10	i=11	i=12	i=10	i=11	i=12
j=UA	1,35	1,35	1,37	1,54	1,57	1,66	1,09	1,03	1,16	1,87	1,67	1,25
j=RU	1,19	1,21	1,19	1,29	1,36	1,4	1,21	1	1,17	9,6	7,77	4,18
j=BY	1	1	1	1	1	1	1,05	1,15	1,04	13,85	12,94	10,49
j=MD	1,21	1,2	1,23	1,77	1,77	1,91	1	1,17	1,42	4,71	4,02	2,86
j=HU	1,43	1,49	1,54	1,34	1,39	1,5	1,2	1,43	1	1	1	1
j=PL	1,13	1,15	1,13	1,08	1,11	1,16	1,04	1,29	1,09	1,23	1,17	1,03
j=RO	1,25	1,29	1,3	1,18	1,2	1,24	1,09	1,22	1,07	2,24	2,08	1,69

*Джерело: побудовано та розраховано автором

Визначаємо ранг j -ї країни для кожного показника за формулою (2.6), розрахунок наведений в табл. 5.

На основі отриманих результатів складаємо рейтинг країн та визначаємо місце національної економіки України в цьому рейтингу. Отримані результати представлені в таблиці 6.

Дослідження показало, що практично за всіма аналізованими показниками спостерігається суттєве відставання національної економіки України від максимального значення по всіх показниках. Слід також відмітити, що співвідношення по першим двом показникам збільшувалось протягом усього досліджуваного періоду, а по іншим двом простежується зниження.

Таблиця 5

Розрахунок рангу інвестиційної привабливості j -ї країни (R_j)*

	$R_{G_j} = \frac{R_{G_{10}} + R_{G_{11}} + R_{G_{12}}}{3}$	$R_{I_j} = \frac{R_{I_{10}} + R_{I_{11}} + R_{I_{12}}}{3}$	$R_{A_j} = \frac{R_{A_{10}} + R_{A_{11}} + R_{A_{12}}}{3}$	$R_{W_j} = \frac{R_{W_{10}} + R_{W_{11}} + R_{W_{12}}}{3}$	$R_j = R_{G_j} + R_{I_j} + R_{A_j} + R_{W_j}$
j=UA	1,36	1,59	1,09	1,6	5,64
j=RU	1,2	1,35	1,13	7,18	10,86
j=BY	1	1	1,08	1	4,08
j=MD	1,21	1,82	1,2	12,43	16,66
j=HU	1,49	1,41	1,21	1	5,11
j=PL	1,14	1,12	1,14	1,14	4,54
j=RO	1,28	1,21	1,13	2	5

*Джерело: побудовано та розраховано автором

Таблиця 6

Рейтинг інвестиційної привабливості України*

Місце	Країна	Ранг
1	Білорусь	4,08
2	Польща	4,54
3	Румунія	5
4	Угорщина	5,11
5	Україна	5,64
6	Росія	10,86
7	Республіка Молдова	16,66

* Джерело: побудовано та розраховано автором

Можна зробити висновок, що Україна – це регіон з невисоким інвестиційним потенціалом (оскільки значення усіх показників нижче не тільки від максимального показника, а й від

середнього) і що Україна – регіон з низьким інвестиційним ризиком, оскільки простежується незначне, але позитивне коливання показників протягом років, що, в свою чергу, вказує на стабільність розвитку країни.

Проведене дослідження дозволило виокремити проблеми, які гальмують інвестиційні процеси в економіці України:

- дефіцит фінансових ресурсів;
- недостатньою є частка інвестицій у ВВП;
- недостатній рівень бюджетних коштів в джерелах фінансування капітальних інвестицій;
- низька частка іноземних інвестицій в загальному обсязі інвестицій.

Висновок. Проведене дослідження дозволило зробити наступні висновки:

- найбільшу кількість інвестицій в 2013 році було освоєно в м. Київ, а лідируючим регіоном за обсягом освоєних капітальних інвестицій був Донецький;
- річні інвестиції в основний капітал на одну особу понад 10000 грн. є досить високим показником. Слід відмітити, що лише 6 областей України перевищили це значення;
- основне місце серед джерел фінансування належить власним фінансовим ресурсам господарюючих суб'єктів;
- за останні 5 років (2009-2013 р.) в економіку України залучено 195,3 млрд. дол. США прямих іноземних інвестицій. Найбільшими країнами-інвесторами в Україну є Кіпр, Німеччина, Нідерланди та Російська Федерація;
- на основі отриманих результатів було складено рейтинг інвестиційної привабливості. В даному рейтингу Україна зайняла 5 місце.
- головним напрямом в інвестиційній політиці України має стати формування сприятливого інвестиційного клімату, що забезпечить привабливість для всіх категорій інвесторів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Демографічний щорічник «Населення України за 2013 рік». – К.: Державна служба статистики України, 2014. – 296 с.
2. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності: стат. Збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2014. – 47 с.
3. Капітальні інвестиції в Україні за 2013 рік: стат. бюл. – К.: Державна служба статистики України, 2014. – 43 с.
4. Качаєв Ю.Д. Територіальні особливості інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів України / Ю.Д. Качаєв // Часопис соц.-економ. геог.: міжрегіональний зб. наук. праць – Харків, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2007. – Вип. 3(2). – С. 190-198.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Российский статистический ежегодник 2013: Стат. сб. / Росстат. – М., 2013. – 786 с.

REFERENCES

1. Demografichnyy shchorichnyk «Naselelnyya Ukrayiny za 2013 rik» [Demographic Yearbook «The population of Ukraine for 2013»]. – K.: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny, 2014. – 296 p. [in Ukrainian]
2. Investytsiyi zovnishn'oeconomichnoyi diyal'nosti: stat. zbirnyk [Investments of foreign economic activity: statistics]. – K.: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny, 2014. – 47 p. [in Ukrainian]

3. *Kapital'ni investytsiyi v Ukraini za 2013 roku: stat. byul.* [Capital investment in Ukraine for 2013: statistical bulletin]. – K.: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, 2014. – 43 p. [in Ukrainian]
4. *Kachayev Yu. D. Terytorial'ni osoblyvosti investytsiyno-innovatsiynoho rozvytku rehioniv Ukrainy* [Regional features of investment and innovation development of regions of Ukraine] / Yu.D. Kachayev // *Chasopys sots.-ekonom. heoh.: mizhrehional'nyy zb. nauk. prats'*. – Kharkiv: KhNU im. V.N. Karazina, 2007. – Vyp. 3(2). – P. 190-198. [in Ukrainian]
5. *Ofitsiynyy sayt Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrainy* [The official website of the State Statistics Service of Ukraine] [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian]
6. *Rosyyyskyy statystycheskyy ezhehodnyk 2013: Stat. sb.* [Statistical Yearbook 2013] / Rosstat. – M., 2013. – 786 p. [in Russian]

Стаття надійшла до редакції 17.02.2015

Рецензенти

доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів та банківської справи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» **І.Г. Брігченко**

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри «Економічна теорія та кібернетика» Одеського національного морського університету **Г.С. Махуренко**